

Uchwała z dnia 22 sierpnia 2007 r., III CZP 77/07

Sędzia SN Marek Sychowicz (przewodniczący)

Sędzia SN Henryk Pietrkowski

Sędzia SN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Roberta H. przeciwko Małgorzacie S. o ochronę dóbr osobistych i zapłatę po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 22 sierpnia 2007 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2007 r.:

„Czy w sytuacji gdy fachowy pełnomocnik strony nie wskaże w środku odwoławczym wartości przedmiotu zaskarżenia, choć wartość ta jest wiadoma ze względu na zakres zaskarżenia, dopuszczalne jest odrzucenie apelacji, ze względu na jej nieopłacenie, przed uzupełnieniem braku formalnego w postaci wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia?”

podjął uchwałę:

Nieopłacona apelacja wniesiona przez adwokata w sprawie o roszczenie pieniężne, w której nie oznaczono wartości przedmiotu zaskarżenia, podlega odrzuceniu bez wzywania o uzupełnienie jej braku w tym zakresie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 21 grudnia 2006 r. oddalił w całości powództwo, na które składało się roszczenie niemajątkowe związane z naruszeniem dóbr osobistych oraz roszczenie o zapłatę. Powód zaskarżył ten wyrok w całości, nie wskazując w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia. Postanowieniem z dnia 5 lutego 2007 r. Sąd Okręgowy w Katowicach odrzucił apelację powoda ze względu na nienależyte jej opłacenie, przyjmując, że podlegała ona opłacie zarówno w zakresie roszczenia niemajątkowego, jak i majątkowego. Zażalenia powoda na to postanowienie Sąd Okręgowy w Katowicach odrzucił

dwukrotnie postanowieniami z dnia 27 lutego 2007 r. i z dnia 16 marca 2007 r., przyjmując, że również one nie zostały należycie opłacone.

Sąd Apelacyjny powziął wątpliwość co do dopuszczalności odrzucenia apelacji, w której nie wskazano wartości przedmiotu sporu, a która jest znana ze względu na zakres zaskarżenia i zagadnienie to przedstawił do rozpoznania Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 390 k.p.c. (...)

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedmiotem zagadnienia prawnego przedstawionego Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. może być wyłącznie wątpliwość, której wyjaśnienie jest niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy, w której je przedstawiono (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, "Biuletyn SN" 2001, nr 6, s. 6, i z dnia 27 sierpnia 1996 r., III CZP 91/96, OSNC 1997, nr 1, poz. 9). Zasada ta nakazuje, aby w okolicznościach rozpoznawanej sprawy mieć na względzie następujące elementy stanu faktycznego: oddalenie w całości powództwa obejmującego roszczenie pieniężne i roszczenie niemajątkowe, zaskarżenie w apelacji całości wyroku oddalającego powództwo, brak wskazania w apelacji wniesionej przez kwalifikowanego pełnomocnika wartości przedmiotu zaskarżenia oraz brak opłaty sądowej związanej z oddaleniem powództwa obejmującego roszczenie pieniężne.

Jednocześnie przedstawione zagadnienie prawne i stanowisko Sądu Apelacyjnego wskazuje, że – w jego ocenie – w rozpoznawanej sprawie powinna być pobrana opłata sądowa obliczona także od roszczenia pieniężnego. Sąd Apelacyjny odrzucił zatem koncepcję, że art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm. – dalej: "u.k.s.c.") uzasadnia pobranie w rozpoznawanej sprawie wyłącznie opłaty w wysokości stałej od roszczenia niemajątkowego. Ma to istotne znaczenie, gdyż jest bezsporne, że powód uiszczył taką opłatę i w przeciwnym razie zagadnienie prawne byłoby bezprzedmiotowe.

Stanowisko to jest uzasadnione, choć wymaga podkreślenia, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego zarysowała się w tym zakresie niejednorodność poglądów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2006 r., I CZ 62/06, nie publ., z dnia 22 czerwca 2007 r., V CZ 59/07, nie publ., z dnia 8 marca 2007 r., III CZ 12/07, nie publ., i z dnia 12 lipca 2006 r., V CZ 54/06, nie publ.). Przemawia za nim w szczególności analiza treści art. 26 ust. 1 pkt 3 i 6 u.k.s.c. w

powiązaniu z brzmieniem art. 13 u.k.s.c., która wskazuje, że od roszczeń o charakterze pieniężnym dochodzonych wraz z roszczeniem niepieniężnym związanym z naruszeniem dóbr osobistych pobiera się opłatę sądową. Taki pogląd przeważa także zdecydowanie w literaturze, a za jego trafnością przemawia okoliczność, że w razie pobierania w sprawie o ochronę dóbr osobistych wyłącznie opłaty stałej określonej w art. 26 ust. 1 pkt 3 u.k.s.c. wysokość dochodzonego zadośćuczynienia nie miałaby znaczenia dla wysokości opłaty sądowej. Tymczasem to samo roszczenie dochodzone oddzielnie, jako roszczenie majątkowe, podlega opłacie na podstawie art. 13 u.k.s.c., nie ma zaś argumentów na poparcie stanowiska, że kumulacja w jednym pozwie roszczenia majątkowego i niemajątkowego prowadzi do zmiany zasady uiszczania opłat sądowych od roszczeń, które dochodzone są łącznie.

Rozstrzygając przedstawione zagadnienie prawne należało rozważyć, jakie skutki trzeba wiązać z brakiem wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji wniesionej przez kwalifikowanego pełnomocnika w sprawie o roszczenie pieniężne. Nakazywało to przeanalizowanie treści art. 368 § 2 k.p.c. z uwzględnieniem wymogów formalnych apelacji. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 17 listopada 2005 r., I CZ 130/05 (nie publ.) wskazał, że należy do nich skonkretyzowanie przedmiotu i zakresu zaskarżenia; w tym zakresie oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia ma podobne znaczenie, jak wskazanie w pozwie wartości przedmiotu sporu. Służy ono określeniu wysokości należnych opłat sądowych i jest istotne przy rozstrzyganiu o kosztach zastępstwa prawnego. Daje temu wyraźnie wyraz także art. 368 k.p.c., który przy ocenie zachowania wymogów formalnych apelacji odsyła do odpowiedniego stosowania art. 19 k.p.c. Oznacza to, że w razie wniesienia apelacji od wyroku dotyczącego roszczenia pieniężnego, określenie w apelacji zakresu zaskarżenia spełnia jednocześnie wymóg wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia.

Za takim stanowiskiem przemawia także konsekwencja stwierdzenia braku oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia. Sąd Apelacyjny trafnie zwrócił uwagę, że taki brak podlega uzupełnieniu przy zastosowaniu art. 130 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Tymczasem treść art. 130 § 1 k.p.c. wskazuje, że uzupełnieniu podlegają wyłącznie takie braki pism, których niezachowanie uniemożliwia nadanie im prawidłowego biegu. Na gruncie tego przepisu brak zatem podstaw do wzywania

o podanie wartości przedmiotu zaskarżenia, która przy zastosowaniu art. 19 § 1 k.p.c. nie budzi wątpliwości.

Odnosząc te uwagi do pytania o dopuszczalność odrzucenia – w sprawie o roszczenie pieniężne – nieopłaconej apelacji, w której nie wskazano wartości przedmiotu zaskarżenia, bez wzywania o jej oznaczenie, należało przyjąć, że w sprawie było ono na gruncie art. 130² § 3 k.p.c. uzasadnione. Skoro bowiem zakres zaskarżenia nie budził wątpliwości, to również nie mogła budzić wątpliwości wartość przedmiotu zaskarżenia w zakresie roszczenia pieniężnego.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy można wyrazić ogólniejszy pogląd, że gdy środek zaskarżenia zawiera braki formalne podlegające uzupełnieniu i jednocześnie ma braki powodujące jego odrzucenie *a limine*, to bezcelowe jest wzywanie o uzupełnienie braków formalnych przed jego odrzuceniem, gdyż ewentualne uzupełnienie braków usuwalnych środka zaskarżenia i tak pozostaje bez wpływu na konieczność jego odrzucenia. (...)